Griffie Gemeenteraad Utrecht

Postadres Postbus 16200, 3500 CE
Telefoon 030 - 286 10 69 **Fax** 030 - 286 15 18
E-mail griffie.gemeenteraad@utrecht.nl
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Aan de commissie Mens & Samenleving en
de commissie Stad & Ruimte

i.a.a. het college van B&W

Behandeld door	J. Gerrits	**Datum**	4 juni 2018
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	
E-mail	j.gerrits@utrecht.nl	**Onderwerp**	Advies inzake jaarstukken 2017 en voorjaarsnota 2018
Bijlage(n)	1		
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	
Uw brief van	-		

Geachte commissies,

Jaarlijks verstrekt de subcommissie Controle en Financiën u advies over de jaarstukken en de voorjaarsnota. Het college is verantwoordelijk voor de Verantwoording en de jaarrekening. In opdracht van de gemeenteraad controleert de accountant de juistheid van stukken; de rechtmatigheid en betrouwbaarheid. De accountant voorziet de jaarrekening van het college van een accountantsverklaring en verstrekt zijn bevindingen aan de gemeenteraad. De bevindingen uit de interim-controle zijn weergegeven in de managementletter (september jl.) en de bevindingen uit de jaarrekeningcontrole in het nu voorliggende accountantsrapport. De subcommissie houdt gedurende het jaar contact met de accountant over het controleproces en adviseert uw commissies n.a.v. de uitkomsten.

De subcommissie is een orgaan dat onderwerpen technisch behandeld. Het politieke debat vindt plaats in de commissies Mens & Samenleving en Stad & Ruimte. Met deze brief brengt de subcommissie u een aantal punten onder de aandacht die u desgewenst kunt betrekken bij de besprekingen in uw commissies.

Naar aanleiding van de bespreking van de concept-versies in de subcommissie op 14 mei en 4 juni jl. gaat deze brief in op onderstaande documenten. U treft in bijlage 1 de adviespunten naar aanleiding van het Accountantsrapport. Bijlage 2 gaat in op de collegereactie bij het Accountantsrapport en in bijlage 3 vindt u de aandachtspunten voor de Voorjaarsnota 2018, de Jaarstukken 2017 en het afgelopen vrijdag gepresenteerde coalitieakkoord. Het definitieve Accountantsrapport wordt u apart van deze brief verstrekt.

Met vriendelijke groet,

Dimitri Gilissen
voorzitter subcommissie Controle en Financiën, gemeenteraad Utrecht

1. Accountantsrapport van bevindingen 2017.

A. Jaarrekening getrouw, maar niet op alle onderdelen rechtmatig
De subcommissie heeft met genoegen kennis genomen van het feit dat de accountant op grond van zijn controle stelt dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de balans, als de baten en lasten. Verder stelt de accountant dat de jaarrekening rechtmatig is, met uitzondering van de naleving van Europese aanbestedingsregels voor een bedrag van € 16,2 miljoen. Dit leidt tot een controleverklaring met beperking.

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2017 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva per 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2017 in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.

B. Aandachtspunten uit het (concept)rapport van bevindingen

- De subcommissie is te spreken over de gezonde **financiële positie** van de gemeente. De diverse financiële kengetallen als het weerstandvermogen, de solvabiliteitsratio en de netto schuldquote bewegen zich rond de afgesproken kaders of het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten. Ook het resultaat van de gemeente is gezond, al is het wel opvallend dat er fors meer onttrekkingen aan de reserves zijn gedaan, dan oorspronkelijk was begroot (p. 12 van accountantsrapport).
- Daarnaast is de subcommissie blij met de doorontwikkeling van de Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO+IC). De accountant geeft, na kritische opmerkingen over het jaar 2016, een compliment aan de organisatie voor de verbeteringen aan het **proces en de kwaliteit van de oplevering van stukken voor de jaarrekening controle**. De subcommissie sluit zich hier graag bij aan. De accountant stelt wel dat dit ook in 2018 blijvend om aandacht vraagt.

- De accountant heeft wederom aanbevelingen voor **inkoop en aanbesteding.** Al heeft de gemeente Utrecht diverse beheersmaatregelen getroffen, constateert de accountant een geëxtrapoleerde fout van € 16,2 mln. Hierdoor moet de accountant een controleverklaring met beperking afgeven. De accountant adviseert maatregelen te treffen inzake naleving van de (EU-) aanbestedingsregels, waaronder het verbeteren van het contractbeheer. Daarbij blijft, volgens de accountant door de decentrale verantwoordelijkheid inzake inkopen en het ontbreken van een interne toets in het proces het risico op onrechtmatigheden naar onze inschatting hoog. Recent heeft het college een transitieplan inkoop vastgesteld met een groot aantal aanbevelingen en verbetermaatregelen. De fouten bij inkoop en aanbesteding zijn een terugkerend thema, en de subcommissie onderschrijft het belang van betere preventieve beheersmaatregelen bij inkoop en aanbesteding. De subcommissie zal blijven controleren of de implementatie van het transitieplan inkoop leidt tot de noodzakelijke verbetering.
- Voor het **sociaal domein** constateert de accountant dat de gemeente Utrecht voldoende waarborgen heeft ingericht voor de rechtmatige bestedingen in het sociaal domein. Ook de levering van de zorg ten aanzien van Persoonsgebonden budgetten (PGB's) is vastgesteld. De aard van de PGB regeling brengt met zich mee dat deze inherent fraudegevoeliger is. De omvang

van de PGB's is in de afgelopen jaren afgenomen en de onzekerheden zijn zoveel mogelijk teruggedrongen. Tegelijkertijd kan het risico op onregelmatigheden niet volledig weggenomen worden, volgens de accountant.

De accountant van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) geeft jaarlijks een oordeel over de rechtmatigheid van de bestedingen ten aanzien van Jeugd en WMO. Hoewel sprake is van verbeteringen en teruglopende foutpercentages, heeft de accountant van de SVB nog steeds een afkeurende controleverklaring verstrekt. De accountant van de gemeente Utrecht moet hierdoor ook een rechtmatigheidsfout constateren voor de gemeente Utrecht, maar de gevolgen zijn niet groot, doordat de fout binnen gestelde marges blijft.

- In de Managementletter heeft de accountant afgelopen najaar vastgesteld dat de **informatiebeveiliging voor specifieke systemen** op onderdelen ontoereikend is. Met name de beheersingsmaatregelen voor het autorisatiebeheer en het wachtwoordbeleid zijn ontoereikend. De accountant heeft bij de jaarrekeningcontrole aanvullende controles uitgevoerd, waaruit blijkt dat dit geen gevolgen heeft voor de jaarrekening 2017. Wel is het voor 2018 een belangrijk verbeterpunt en bij de controle 2018 zal de accountant nagaan in hoeverre de organisatorische verbeteringen zijn doorgevoerd.
- De accountant constateert voor zeven programma's dat er sprake is van een overschrijding van de totale lasten waar de raad eerder mee heeft ingestemd. Het betreft de volgende programma's: Bewoners en bestuur, Onderwijs, Cultuur, Overhead, Duurzaamheid, Jeugd en Sport. Hierdoor is er formeel sprake van **begrotingsonrechtmatigheid**. Het college geeft in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een nadere uitleg en analyse van de begrotingsoverschrijdingen. Wanneer de raad de jaarstukken vaststelt autoriseert de raad achteraf het college voor deze overschrijdingen en daarmee verdwijnt de begrotingsonrechtmatigheid. Het is aan de raad om hier een uitspraak over te doen.
- De accountant adviseert om voor het project **Stationsgebied**, gezien de voortgang van dit project (afnemende investeringen en kortere resterende looptijd), komend jaar de omvang en de berekening van de geraamde onvoorziene kosten nogmaals te analyseren. Dit moet tot een getrouwer beeld leiden van de geraamde kosten. Het college geeft in zijn reactie op het rapport niet aan of het dit advies opvolgt.

2. Collegereactie op het accountantsrapport.

De subcommissie constateert dat het college een reactie heeft gegeven op de bevindingen uit het accountantsrapport, en dat de commissies bij hun oordeelsvorming kunnen aangeven of de reactie van het college voldoende is. Op een aantal onderdelen heeft de wethouder Financiën een uitgebreidere toelichting in de subcommissievergadering gegeven, of aangegeven dat zaken terugkomen bij de Voorjaarsnota. De subcommissie is blij met de toezegging van het college om het advies van de accountant over te nemen inzake het uitvoeren van een evaluatie en audit op het fraude beleid en ziet de uitkomsten van deze audit met belangstelling tegemoet.

3. Jaarstukken 2017, Voorjaarsnota 2018 en Coalitieakkoord 'XXX'

In de Jaarstukken 2017 legt het college met het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. De Voorjaarsnota 2018 (inclusief bestuursrapportage) is een vertaling van het financiële beeld van de gemeente en hoe het college met de uitkomst daarvan wil omgaan. Het

college heeft u ook de Bestedings- en dekkingsvoorstellen verstrekt n.a.v. het resultaat uit de jaarstukken. In het coalitieakkoord 'XXX' is een aantal maatregelen opgenomen die aanvullend zijn op de voorstellen uit de Voorjaarsnota 2018. De subcommissie richt zich vanuit haar rol alleen op de vorm van de stukken, politieke besluitvorming ligt voor aan de commissies. De subcommissie wijst u op het volgende:

- PM: aanvullen nav subcommissie 4 juni

.....